

satte: nedsættelse af en kommissionsdomstol, der bl.a. har til opgave at vurdere et retligt ansvar, stiller de eventuelt anklagede i den dårligst tænkelige situation og påfører dem ulemper ud over, hvad de som eventuelt anklagede burde være forpligtet til at tåle.

Venstresocialisterne mener, at sagen foreligger så klart oplyst, som den på nogen måde kan tænkes at blive. Ganske vist er der både i dommer Niels Larsens rapport og i forbindelse med udvalgsarbejdet kommet uoplyste forhold for dagen; men disse er af en sådan karakter, at end ikke en kommissionsdomstol vil have nogen realistisk mulighed for at udrede yderligere. Det foreliggende materiale giver det fornødne grundlag for at træffe beslutning om, hvorvidt enkeltpersoner skal drages til ansvar.

Når dette er tilfældet, må det være folketingets pligt at træffe en sådan beslutning hurtigst muligt, idet den manglende stillingtagen stiller en række personer i en yderst belastende situation.

Det er venstresocialisternes indtryk, at denne erkendelse er draget af et klart flertal i folketinget. Kun et beskedent mindretal har nogen tiltro til, at en kommissionsdomstol kan bringe yderligere oplysninger for dagen, og endnu færre finder muligheden for en rigsretssag blot en anelse sandsynlig. På den baggrund forekommer det så meget desto mere betænkeligt at undlade at afslutte en sag, som de fleste alligevel har konkluderet på.

Det er ikke venstresocialisternes opgave på dette sted at forské nærmere i flertallets motiver; men det skal blot konstateres, at den valgte fremgangsmåde indebærer maksimal gene af en politisk modstander og en bekvem udsættelse af det tidspunkt, hvor det må konstateres, at ingen kan drages retligt til ansvar.

Som grundlag for venstresocialisternes holdning skal følgende anføres:

1. Der må generelt udvises forsigtighed med anvendelse af rigsretstiltale. I forarbejderne til ministeransvarlighedsloven er det således forudsat, at rigsretstiltalen begrænses til meget alvorlige sager, og det forudsættes, at forhold indtil en vis grad af alvor udelukkende »pådommes« gennem det politiske ansvar. Rigsretstiltalen under de aktuelle partikonstellationer indebærer en alvorlig fare for misbrug, ikke blot gennem egentlig tiltalerejsning, men også gennem muligheden for

at trække en undersøgelsesprocedure i langdrag. En sådan kan i sig selv indebære muligheden for en politisk gevinst.

2. Princippet om, at en anklagemyndighed ikke må rejse tiltale, medmindre der med en vis sandsynlighed kan forudses en domfældelse, må gælde helt og fuldt, også når spørgsmålet om rigsretstiltalens brug er på tale.

3. Det er folketingets pligt under en eventuel efterforskning/undersøgelse at tilvejebringe det nødvendige grundlag uden brug af domstole, dommere eller tilsvarende.

På sin vis vil arbejdet i forbindelse med en rigsretstiltale altid være en prøve på, hvordan de enkelte politiske partier ønsker at behandle politiske modstandere, hvis de havde den fornødne magt. Til en sådan prøve kan man dumpe eller bestå, alt efter om man holder sig stringent til principperne eller man falder for tvivlsomme fristelser.

Som foran beskrevet kan sagen opdeles i flere problemkredse.

Selv om den manglende lovhjemmel har tiltrukket sig den største opmærksomhed, især i sagens første faser, anses den efterhånden næppe for den væsentligste problemstilling.

Det er ubestrideligt, at lovhjemmelen ikke har været til stede, og at den daværende arbejdsminister allerede i 1980 blev gjort opmærksom herpå. Han har imidlertid med en vis ret kunnet tillægge dette forhold underordnet betydning, idet rigsrevisionen ikke anså det af betydning efter 1977, idet rigsrevisionen end ikke nævnte problemet, da den efter 3-4 års ventetid rettede henvendelse til statsrevisorerne og dermed fra arbejdsministeren fremkaldte en udtalelse til revisionsbetretningen, og idet de fire forudgående arbejdsministre end ikke var gjort opmærksom på hjemmelsproblemet. Den nuværende arbejdsminister blev gjort opmærksom på problemet ved sin tiltræden og har siden afhjulpet mangelen; men i tiden indtil denne afhjælpning har hun med rette kunnet tillægge problemet underordnet betydning af grunde som ovenfor nævnt.

Det kan indvendes, at den manglende lovhjemmel i årene forud var af mindre kvantitativ betydning, men efter venstresocialisternes opfattelse bør hjemmelsproblemet betragtes principielt, idet kvantitative betragtninger